

Postulaty ekonomii przyszłości - ekonomia paczka, ekonomia współdzielenia, ekonomia Franciszka... itp.

Rozwój gospodarczy jest pozytywnym, długofalowym procesem w strukturze gospodarki, zjawiskiem pożądanym, ponieważ wzrost dochodów, zwiększanie jakości i poziomu życia społeczeństwa przyczynia się do rozwoju cywilizacji. Czy jednak zabieganie o jak najwyższy wskaźnik PKB, nieustanne zwiększanie produkcji dóbr i liczby świadczonych usług, poprzez robotyzację, postęp wiedzy technicznej, rozkwit nowych technologii, nie odbywa się zbyt wielkim kosztem? Dlaczego postęp technologiczny dotyczy nie wszystkich mieszkańców świata? Dlaczego biedni są coraz biedniejsi, a bogaci wciąż się bogacą? Czy nasza planeta może być nieustannie eksploatowana, zaśmiecana i zatruwana w imię przyświecającej od lat idei dążenia do dobrobytu, który tak naprawdę dotyczy tylko nielicznych? Aby podjąć próbę odpowiedzi na te pytania autorka zaprezentuje trzy nowe koncepcje ekonomii, które mają uświadomić nam wszystkie problemy z jakimi trzeba się zmierzyć w niedalekiej przyszłości.

Ekonomia, jako nauka społeczna, zajmująca się nie tylko badaniem zjawisk i procesów w gospodarce, ale również dostarczaniem podmiotom gospodarczym wiedzy i nakreślaniem kierunków działania powinna dążyć do poprawy obecnej sytuacji. Ignorowane bądź marginalizowane dotąd problemy takie jak kryzys klimatyczny, nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych oraz globalizacja, która przyczynia się do wzrostu konsumpcyjnego stylu życia to tematy, które podejmuje ekonomia przyszłości.

EKONOMIA PĄCZKA

Ekonomia paczka opiera się na odrzuceniu dotychczasowego wyobrażenia o dobrobycie, możliwym do osiągnięcia wyłącznie dzięki nieustannemu wzrostowi gospodarczemu i działaniom podporządkowanym prawom popytu i podaży. Brytyjska ekonomistka Kate Raworth w wydanej w 2017 roku książce „Ekonomia obwarzanka: siedem sposobów myślenia o ekonomii XXI wieku” nie tylko dostrzega problem związany z tym, że nasze podejście do ekonomii nadal tkwi w XX wieku, ale przedstawia konkretne rozwiązania jak zerwać z mitem potrzeby ciągłego wzrostu. Uważa, że jest to możliwe poprzez zmianę systemu monetarnego i fiskalnego, zmianę prawa, wprowadzanie regulacji umożliwiające regenerację ekosystemów oraz redystrybucję. Zwraca uwagę na społeczny i środowiskowy koszt funkcjonowania systemu opierającego się na fundamencie nieskończonego wzrostu. Odpowiedzią na apele i postulaty zawarte w książce jest decyzja władz Amsterdamu o przyjęcie nowej teorii ekonomicznej. To pierwsze miasto na świecie, które podjęło działania związane z koncepcją „ekonomii paczka”. Chce zapewnić swoim mieszkańcom dobre warunki ekonomiczne, ale w poszanowaniu zasad ekologii.

EKONOMIA WSPÓŁDZIELENIA

W 2016 roku organizacja The Globale Shapers przeprowadziła badanie wśród 26 tys. młodych ludzi z całego świata zadając im pytanie o największe zagrożenia współczesnego świata. Na liście znalazły się problemy globalne jak np. zmiany klimatu, bieda, konflikty zbrojne i religijne między narodami, korupcja, brak transparentności rządów, brak poczucia bezpieczeństwa i dobrobytu, brak dostępu do edukacji, brak wody i pożywienia, bezrobocie i problemy ekonomiczne. Respondenci uznali, że wymienione problemy nie rozwiąże żadna instytucja, ale to oni sami muszą się z nimi zmierzyć.

Receptą na poprawę sytuacji na świecie może być jedna z kilku wpływowych idei- koncepcja sharing economy. Jest to zjawisko ekonomiczne oparte na współdzieleniu się zasobami lub usługami, bezpłatnie lub odpłatnie, bezpośrednio od osób fizycznych. Idea sharing economy zakłada uwolnienie wartości niewykorzystanych aktywów, w celu uzyskania korzyści (finansowych lub niefinansowych). Wspólna konsumpcja i wykorzystanie nieużytkowanych zasobów tworzy wspólnotę, która docenia tę przynależność i to co wspólne. Atrakcyjność tej idei polega na odrzucaniu potrzeby posiadania pewnych dóbr na własność. Od kilkunastu lat wśród wielu konsumentów dominuje przekonanie, że ważniejszy od posiadania jest dostęp do pewnych rzeczy. Udostępnianie zasobów stało się szansą na oszczędzanie. Do zjawisk o podobnym znaczeniu zaliczamy również zachowania: bartering, czyli handel wymienny, lending, czyli pożyczanie, renting, czyli wynajmowanie, recycling, czyli ponowne używanie, doing yourself, czyli wykonywanie czegoś samodzielnie, voluntary help, czyli wolontariat. Rozwój globalnego trendu, zwanego sparing economy jest odpowiedzią na potrzeby gospodarki w trakcie kryzysu oraz uświadamia nam, że rozwój gospodarki wymaga zaufania, skłonności do współpracy, a konieczność konsumowania nie zawsze wymaga posiadania. Na świecie powstało już wiele firm opierających swoją strategię na sharing economy np. Airbnb (platforma zapewniająca noclegi dla ludzi z całego świata), BlaBlaCar, Uber (usługi transportowe), Skilltrade (platforma wymiany umiejętności).

EKONOMIA FRANCISZKA

Problem nadmiernego wykorzystywania surowców, zanieczyszczanie powietrza, wody, niszczenie przyrody, które są przyczyną globalnego ocieplenia i ekstremalnych zjawisk pogodowych dostrzegł i opisał w swojej encyklice Laudato Si Papież Franciszek. Papież wzywa nas do „nawrócenia ekologicznego”. Podkreśla, że chciwość i pogoń za bogactwem wielkich firm napędzane są przez nieumiarkowaną konsumpcję ich klientów, a ceną za to jest niszczenie środowiska naturalnego. Papież zwraca również uwagę na problem degradacji środowiska społecznego. Potępia egoizm i skupienie na dobrach materialnych. Wzywa do dbania o relacje społeczne, szukania szczęścia w przyjaźni i wspólnocie z innymi ludźmi. Postulaty Ekonomii Franciszka nawiązują do racjonalnego wykorzystywania zasobów, zmiany stylu życia, produkcji oraz konsumpcji. W 2019 roku papież Franciszek zaprosił młodych ludzi z całego świata do wspólnego tworzenia „paktu dla nowej ekonomii”. Stworzono 12 grup roboczych, które prowadzą dyskusje, organizują otwarte wykłady w poszukiwaniu rozwiązań naprawczych. W listopadzie 2020 roku w imieniu młodych i ubogich skierowali do ekonomistów, polityków oraz obywateli świata postulat wspólnego zobowiązania pod nazwą „Pakt z Asyżu”.

Analizując przedstawione postulaty ekonomii przyszłości należy zauważyć, że wszystkie wskazują jak wiele jest obszarów, które potrzebują zmian, aby to gospodarka służyła społeczeństwu w poszanowaniu przyrody, a nie społeczeństwo służyło produkowaniu i konsumowaniu jak najwięcej.

Wyzwaniem ludzkości XXI wieku jest zaspokojenie potrzeb wszystkich w ramach możliwości planety. Oznacza to, że nikomu nie powinno zabraknąć podstawowych elementów życia, ale pod warunkiem, by zabiegając o te dobra nie przenosić naszej presji na systemy podtrzymujące życie na Ziemi takie jak stabilny klimat, żyzne gleby i ochronna warstwa ozonowa.

BIBLIOGRAFIA:

1. Wolska G., Współczesne problemy ekonomiczne. Polityka państwa a proces globalizacji, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice 2013
2. Ekonomia przyszłości, <https://www.sprawynauki.edu.pl/archiwum/dzialy-wyd- elektron/312- ekonomia-el3/4662-ekonomia-przyszlosci>
3. 10 największych problemów współczesnego świata zdaniem millenialsów, <https://businessinsider.com.pl/rozwoj-osobisty/millenialsi-czego-sie-obawiaja-ankieta- global-shapers/8p6zb3p>
4. https://mfiles.pl/pl/index.php/Sharing_economy
5. Sharing economy jako nowy trend konsumencki, https://www.repozytorium.uni.wroc.pl/ Content/79622/03_4_W_Ziobrowska- Sharing_economy_jako_nowy.pdf
6. Ekonomia Franciszka, <https://laudatosi.caritas.pl/wp- content/uploads/2021/09/Opracowanie-8- Ekonomia-Franciszka.pdf>
7. Świat według... paczka, czyli ekonomia XXI wieku, <https://krytykapolityczna.pl/swiat/ekonomia- paczka-rozmowa-kate-raworth/>
8. Ekonomia paczka według Holendrów. Zamiast walczyć z recesją, przystosują się do nowej rzeczywistości, <https://dobrewiadomosci.net.pl/41307-ekonomia-paczka- wedlug-holendrow- zamiast-walczyc-z-recesja-przystosuja-sie-do-nowej- rzeczywistosci/>
9. Ekonomia paczka. Słodka wizja przyszłości czy naiwność?, <https://homodigital.pl/ekonomia-paczka- slodka-wizja-przyszlosci-czy-naiwnosc/>